

D ů v o d y:

Podle § 20 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. přísluší osobě hospodařící proti výpovědi u okresního soudu ve smyslu § 18 podané stížnost k nadřízenému soudu z důvodů, že nebylo šetřeno ustanovení tohoto zákona. Soud rozhodne v řízení nesporném s konečnou platností. Zákon tu nepraví sice výslovně, že tento soud rozhoduje s konečnou platností, avšak z celého doslovu jest patrné, že jest míněn soud nadřízený, k němuž stížnost proti výpovědi byla podána, poněvadž by jinak ustanovení, že rozhoduje s konečnou platností nemělo smyslu, kdyby byla další stížnost přípustná. Sluší tedy za to míti, že proti rozhodnutí sborového soudu o výpovědi podle shora citovaného zákona dané rozhoduje soud druhé stolice s konečnou platností a že dovolací stížnost jest nepřípustná.

Čís. 1428.

Nepřípustnost pořadu práva, byla-li podána žaloba smluvním mlýnem (semilajícím obilí, přikázané mu státním obilním ústavem) na náhradu škody pro nedodávku obilí, jež mělo z příkazu téhož obilního ústavu dodatí žalované družstvo jako komisionář ústavu.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1922, R I 51/22.)

Procesní soud první stolice rozhodl věcně o žalobě, již domáhal se smluvní mlýn náhrady škody na hospodářském nákupním a prodejním družstvu, ježto mu nedodalo obilí, ač mu byl k tomu jako komisionáři obilního ústavu dán tímto ústavem příkaz. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a žalobu odmítl. D ů v o d y: Odvolací důvod, žalovaným družstvem uplatňovaný, že tento spor nepatří na pořad práva, a tím opodstatňovaný důvod zmatečnosti § 477 čís. 6 c. ř. s., jest ospravedlněn. Pro řešení otázky, je-li právní pořad vyhrazen, podává nejspolehlivější měřítko podstata a povaha právního nároku. Jedná-li se o vzájemné životní vztahy jednotlivců v jejich samostatné osamocené existenci jako stejně oprávněných právních účastníků, spadají tyto vztahy pod úpravu soukromoprávní; jedná-li se však o právní vztahy jednotlivců jako příslušníků organických svazů, ve které jest lidská společnost rozčleněna (stát, církev, obec atd.), tudíž o postavení těchto jednotlivců, jako členů, podřízených těmto společnostem, platí předpisy veřejnoprávní. Bylo by tudíž mylné, míti za to, že dlužno řešiti otázku přípustnosti pořadu práva bez ohledu na podstatu a povahu uplatňovaného právního nároku dle toho, opírá-li se o důvod práva soukromého, ježto i právo veřejné zná právotvorné důvody stejného druhu, jako právo soukromé. Při opatřeních ve veřejném zájmu nevstupuje stát do soukromoprávního poměru k jednotlivcům; v té příčině neplatí právo občanské. V tomto případě nebyly vztahy žalobkyně k žalovanému družstvu nikterak rázu soukromoprávního, ježto, jak žalobkyně jednala z rozkazu státního obilního ústavu, pokud se týče jeho odbočky zemského obilního ústavu v Praze, orgánů to zákonem ze dne 4. července 1917, čís. 307 ř. zák. a nařízením ze dne

26. března 1917, čís. 135 ř. zák., 22. června 1918, čís. 231 ř. zák. a nařízení ze dne 3. ledna 1919, čís. 5 sb. z. a n. povolaných v zájmu veřejném k zásobení obyvatelstva a podřízených ministerstvu pro zásobování lidu, jako smluvní mlýn zemského obilního ústavu v Praze, tak také žalované družstvo jako komisionář zmíněného obilního ústavu, který je dle § 7 čís. 1 stanov státního obilního ústavu připojených k nařízení ze dne 3. ledna 1919, čís. 5 sb. z. a n. zmocněncem zemského obilního ústavu, bylo činným pouze jako zmocněnec zemského obilního ústavu, tedy jako pomocný orgán státní správy a vstoupila do obchodního styku se žalobkyní pouze v této funkci. Ze stavu věci jde na jevo, že úkon žalovaného družstva, z něhož žalobkyně odvozuje náhradu škody, jí způsobené, stal se ve výkonu žalovaného jako zmocněnce zemského obilního ústavu. Výkon ten sluší pokládati, třeba by žalované družstvo nebylo státním úředníkem nebo zřízencem, za výkon politické moci státní, ježto komisionáři jako zmocněnci zemského obilního ústavu, byvše stanoveni na pokyny ministerstva pro zásobování lidu, podléhají prostřednictvím zemského a státního obilního ústavu ministerstvu zásobování a jsou pomocným orgánem správy politické. V této funkci podléhá však úkon, z něhož žalobkyně nárok na náhradu škody dovozuje, předpisu dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s., kterýž žádným pozdějším zákonem zrušen nebyl. Při posuzování této otázky jest pak nerozhodno, zda žalované družstvo ve své úřední činnosti překročilo meze své působnosti, či nikoliv, jen když formálně vystupovalo jako orgán státní správy, poněvadž zmíněný dvorský dekret chrání státní funkcionáře před žalobou, ať již jednali ve svém oboru působnosti čili nic a poněvadž přezkoumání otázky té soudům nepřísluší, a poněvadž zde jde o opatření ve veřejném zájmu a v takovém případě, jak již výše bylo vytknuto, ani stát, ani jeho orgány (v nejširším slova smyslu) nevstupují k jednotlivcům do poměru soukromoprávního. Dle toho rozhodl prvý soud o věci, která na pořad práva nepatří. Je proto uplatňovaný žalovaným družstvem důvod zmatečnosti v § 477 čís. 6 c. ř. s. uvedený plně odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud posoudil věc napadeným usnesením správně po stránce právní. Vzhledem k rekursu postačí toto: Nezáleží na tom, že žalobou uplatňuje se nárok z náhrady škody, dvorský dekret z r. 1806 nečiní rozdíl a nařizuje prostě, by odmítnuty byly žaloby podané proti státním úředníkům pro jich úřední jednání. O takovou žalobu jde i v tomto případě, jak napadené usnesení správně dovoďilo. Nezáleží na poměru, v jakém byly sporné strany k zemskému obilnímu ústavu, rozhodna je pouze skutečnost, že v tomto případě byly obě strany činny jako mandatáři obilního ústavu, vykonávající jeho příkazy a že činnost jejich směřovala k dodávce a spracování obilí, t. j. věci z právního obchodu tehdy vyloučené, takže byla rázu veřejnoprávního. Z toho důvodu nelze v přijetí příkazu jednou i druhou stranou shledati kupní smlouvu. Vládní nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n., a ze dne 6. listopadu 1920, čís. 607 sb. z. a n., nehodí se na tento případ. Prvním upravena byla příslušnost rozhodčích soudů pro spory určitého druhu (o výši srážek z cen

kupních), druhé přikazuje rozhodčím soudům spory, v nichž spornou stranou jest státní obilní úřad, obého v tomto případě není. Tím, že státnímu obilnímu ústavu propůjčena byla povaha právnické osoby, nebyl změněn veřejnoprávní ráz působnosti této instituce, záležející ve výkupu a příkazu plodin pro stát zabavených.

Čís. 1429.

Uplatňovati nárok dle prvního odstavce § 171 obč. zák. lze pouze sporem.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1922, R I 1222/21.)

Matka nemanželských dětí domáhala se jménem jich v nesporném řízení na dědicích nemanželského otce, by platili dětem na výživné po 150 K měsíčně. Poručenský soud žádosti vyhověl. Rekursní soud poukázal žadatelku na pořad práva. **Důvody:** Dle § 16 čís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák. lze výživné v nesporném řízení určit jen tenkrát, stačí-li k tomu prostředky řízení nesporného. V tomto případě jedná se o rozbor sporných okolností, jmenovitě, zdali dědicové jsou povinni k výživě dětí navrženým způsobem přispívat. Rozluštění této otázky může se však státi pouze sporem (§ 1 čís. 2 uvedeného patentu) a nikoliv v řízení nesporném.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není odůvodněn. Nejvyšší soud sdílí právní názor druhé stolice, že o uplatňovaném nároku nemanželských dětí nelze rozhodnouti v nesporném řízení a poukazuje stěžovatelku na důvody napadeného usnesení s tím, že § 16 první dílčí novely k obč. zák. má na mysli ustanovení výživného pouze vůči otci nemanželských dětí a ne vůči jeho dědicům a že nárok stěžovatelkou uplatňovaný se nezakládá jen na právním poměru mezi otcem a jeho nemanželskými dětmi, nýbrž i na zvláštním ustanovení § 171 obč. zák., jehož uplatňování patří na pořad práva, to tím více, jelikož v tomto případě přicházejí v úvahu i výživovací nároky zastavitelovy matky.

Čís. 1430.

Uplynula-li sice rozsudečná lhůta k plnění, nikoli však následkem soudních prázdnin lhůta k dovolání, nelze před podáním dovolání pokud se týče projitím této lhůty na základě srovnalých rozsudků soudu procesního a odvolacího povolití ani exekuci uhražovací ani exekuci zajišťovací.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1922, R I 1426/21.)

Rozsudek odvolacího soudu, jímž potvrzen byl rozsudek prvního soudu, ukládající žalovanému plnění do 14 dnů, byl doručen oběma stranám dne 22. července 1921, načež dne 9. srpna 1921 — do kteréhožto dne žalovaný nepodal dovolání — navrhl žalobce povolení exekuce uhražo-